

HORIZON-TAAL

januari - februari 2025

Jaargang 57 - nummer 330

**Bijleren met e-legante Esperanto
Esperanto treedt naar buiten
Over oorlogspropaganda**

INHOUD

Ten geleide + Esperanto-evenementen	3
Verrijk je Esperanto met Lerni E-legante.....	4
Volontulado en Domo de Mateo	7
Flandraj Esperantistoj apogas strebon al trinkebla Skeldo	8
BEST dat je erbij bent	9
Een haas in de toren, Jo Haazen	10
Abonnementen & lidmaatschappen	11
In memoriam István Nemere	13
Meer halen uit Esperantotijdschriften	14
Oostende zette Amnesty (en Esperanto) in de kijker	17
Memore al Jean-Claude Thumerelle: weerstaan aan oorlogspropaganda	18

Foto op de voorpagina: Het vrolijke gezelschap tijdens het Zamenhoeffest van 14 december in Lessines

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond vzw

57ste jaargang januari-februari 2025. Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Hoofdredacteur: Piet Glorieux horizon.taal@esperanto.be www.esperanto.be/horizontaal

Tekstopmaak: Joost Vander Bauwhede joost.bauwhede@gmail.com

Proeflezen: Kris Panis

Werkten mee aan dit nummer: Cyreen Knockaert, Rianne Sanders, Alex Humet, Marilyn Droog, Eddy Van den Bosch, Anne Brabant.

Administratie en verantwoordelijke uitgever

 Vlaamse Esperantobond vzw • Lange Beeldekenstraat 169, BE-2060 Antwerpen

 03 234 34 00 admin@fel.esperanto.be www.esperanto.be/fel/nl

BE0419 028 122 • RPR Antwerpen • KBC: IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB

Abonnement: 30 euro per jaar (6 nummers)

Advertentietarieven:

	1-malig	3-malig*	6-malig*
1/1 pagina	257	625	1000
1/2 pagina	150	375	600
1/3 pagina	110	275	440
1/4 pagina	80	200	320
1/8 pagina	55	140	220
1/12 pagina	30	75	120

Alle prijzen zijn in euro.

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een drukklaar geleverd exemplaar.
Btw-tarief van 21% op deze tarieven.

TEN GELEIDE

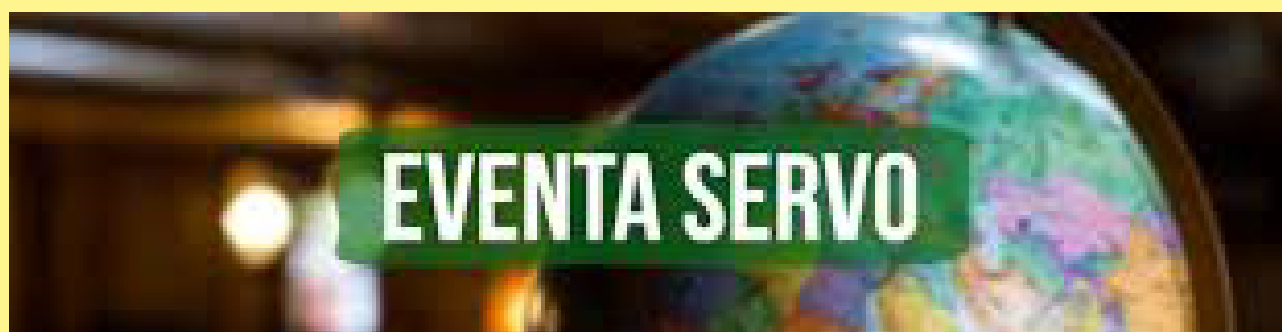
Laten we het motto “Wie niet sterk is moet... creatief zijn” huldigen. Met onze beperkte middelen en ons teruglopend aantal vrijwilligers moeten we Esperanto via kleine, bij voorkeur creatieve, acties in de kijker zetten. Zichtbaarheid moet het sleutelwoord zijn. Pas als Esperanto zichtbaar is zal de “vijver” van mensen die al van Esperanto gehoord hebben groeien, zullen we ook meer Esperantosprekers krijgen en op termijn ook extra vrijwilligers. Wat zijn onze troeven? Op de eerste plaats onze kleine en grote evenementen, die we dankzij een beperkte groep vrijwilligers nog altijd organiseren, cfr. eventaservo.org. Laten we die gebruiken om ons te tonen aan de buitenwereld door er bijvoorbeeld een workshop aan te koppelen. Ook samenwerking met niet-Esperanto-organisaties verhoogt onze zichtbaarheid zoals men dat in Oostende regelmatig doet en zoals we plannen in het kader van *Drinkable Rivers* (zie blz. 8). Het is niet evident maar kunnen we bijvoorbeeld ook niet onze “kroonjuwelen” (Monato, retbutiko, uitgeverij) gebruiken om Esperanto in de kijker te plaatsen? Laten we er in dit nieuwe jaar alles aan doen om zichtbaar te worden!

Piet Glorieux

EEN RESEM AAN INLANDSE ESPERANTO-EVENEMENTEN

- **Movado Sen Nomo viert zijn 45-jarig bestaan: 26 januari 2025**
Poke bowl ten voordele van MSN.
- **Studieweekend (leper)**
van vrijdag 21 tot en met zondag 23 februari 2025. Lees meer op blz. 9.
- **Vlaamse Ardennendag: zondag 27 april 2025**
Noteer nu al de datum!
's Voormiddags een natuurwandeling, 's namiddags een bezoek aan het Protestants Museum in Horebeke. De Vlaamse Esperantobond staat er ook met een infostand.
- **Wandeling langs de Schelde in Kruibeke: woensdag 14 mei 2025**
Wandeling van Kruibeke naar Antwerpen i.s.m. *Drinkable Rivers*. Lees meer op blz. 8.
- **PEKO – Printempa Esperanto Kongreso: 16-18 mei 2025**
Georganiseerd door de Verdaj Skoltoj.
- **GE-BENELUKSA Kongreso: 2-5 oktober 2025**
Een samen-congres van onze Waalse vrienden (V-Esp.o) en de Duitse Esperantovereniging (GEA) in het Duitse Schleiden-Gemünd.

Alle info is vindbaar op www.eventaservo.org

VERRIJK JE ESPERANTO

Al lang was de redactie van Horizon.taal op zoek naar een taal oefenrubriek. Met deze e-legant-e rubriek slaan we twee vliegen in één klap. Enerzijds is het een hommage aan de auteur van *Lerni E-legante* (*), wijlen Petro Desmet, die in de voorbije lente van ons heenging. Anderzijds verrijken we (hopelijk) jouw kennis van de Esperanto-woordenschat. Aan het einde van elk hoofdstuk vind je ook een klein quizje, waarvan je de antwoorden vindt op de webpagina van Horizon.taal. Meteen ook een aansporing om de website van de Vlaamse Esperantobond eens te bezoeken.

(*) Wie nu al zijn nieuwsgierigheid naar de volgende hoofdstukken niet kan bedwingen, kan *Lerni E-legante*, dat uitgegeven is door de Vlaamse Esperantobond, natuurlijk ook aankopen via de VEB-webwinkel.

1. LA HOMA KORPO (1)

En nia kontakto kun la mondo plej proksima de ni estas, vole-nevole, nia korpo. Ŝajnas al mi do logike ke ni unue konatiĝu kun ĝi, kaj kontrolo ĉu ni povas nomi ĝiajn partojn! Ĝi konsistas el multaj **organoj** kaj multe da **karno**. Ĝia kontakto kun la ekstera mondo estas la **haŭto**. La plej firma parto de la homo; tio kio zorgas la firmecon de la homo, estas la granda kvanto da ostoj, do la **ostaro**, sed la nomo de tiu ostaro estas **skeleto**; ne nur ĉe la homo, sed ankaŭ ĉe ĉiuj aliaj **mamuloj**. Kompreneble la skeleto estas tre bone ordigita ostaro! Por la moviĝo de la homoj zorgas la **muskoloj**, kiuj en la korpo vidiĝas precipe kiel **karno**. Viando de bestoj, kiu ankaŭ nomiĝas karno, finfine estas muskoloj. Viando estas la nomo de karno preparita por manĝado.

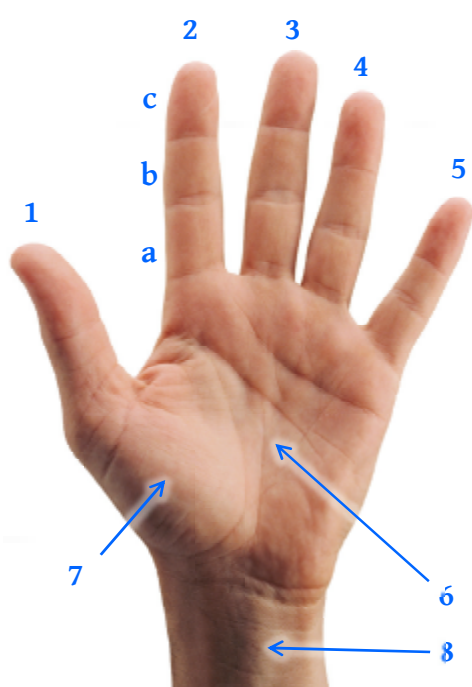
Ĉefpartoj

Ni tuj distingas tri partojn kiam ni rigardas korpon. Unue ni rimarkas la kapon, sub ĝi la trunkon kaj sub tio la krurojn. La kruroj estas la subaj **membroj**, kaj la supraj membroj estas la brakoj. Laŭ nia PIV, la homo disponas de kvar moveblaj elstaraĵoj de la korpo, la membroj do, kaj ili estas kunigitaj kun la trunko per **artikoj**.

La kapo estas konektita kun la trunko per la **kolo**. Sed tiun kolon, se ni rigardas la antaŭan flankon, ni nomas **gorĝo**, kaj se ni rigardas la malantaŭan flankon, ni nomas ĝin: **nuko**. Ankaŭ la internon de la kolo, ni nomas gorĝo. La kapo estas konsiderata kiel sidejo de la inteligento kaj **saĝo**... kondiĉe ke ĝi enhavas sanan bonan **cerbon**. Estas sufiĉe malĝentile diri pri iu homo ke *li havas kapon majestatan, sed cerbon modestan*. Mi eĉ trovas ĝin **insulto**, mi trovas ĝin insulta rimarko.

Mano kaj fingroj

Kutime oni diras ke iuj homoj laboras per la cerbo, aliaj per la manoj. Sed estus pli logike diri ke homoj laboras per la brakoj. Ili ankaŭ konsistas el pluraj partoj. Unu ekstrema parto de la brako estas la fingroj de la mano. Homoj havas normale kvin fingrojn ĉe ĉiu mano. Ĉiu el la kvin fingroj havas propran nomon: sendube estas klare kiu estas la **dikfingro (1)**, ĉu? Pianistoj scias ke ĝi estas indikita en **muzikpartituro** per la numero 1. Ĉe la alia ekstremo de la mano troviĝas la **malgranda fingro (5)**, numero 5. De 2 ĝis 4 situas la **montra (2)**, la **longa (3)** kaj la **ringa (4)** fingroj. Se oni fleksas kaj

kunpremas la fingrojn oni formas **pugnon**. Boksistoj pugnobatas sian kontraŭulon. La interna faco de la mano nomiĝas **manplato** aŭ **polmo (6)**. Oni facile povas fortondi partojn de sia korpo sendolore, almenaŭ se oni tondas la harojn aŭ la **ungojn**. Sufiĉe strangaj korpopartoj ili estas! Virinoj ŝatas kolorigi la ungojn kaj ĝenerale posedas **ungilaron**, ujeton kun iloj por tondi, purigi kaj flegi la ungojn. Nu ja, ne nur la ungojn ili ŝatas kolorigi!

La parto de la manplato, la bela karna monteto, kiu formiĝas kiam oni movas la dikfingron al la malgranda, nomiĝas **tenaro (7)** aŭ **hipotenaro**. Tiu vorto ne estas kunmetaĵo sed

nedividebla vorto. En multaj naciaj lingvoj ĝi havas pli popularan nomon, ofte la nacilingvan vorton por muso, sed nepre ne en Esperanto! La transiro inter la mano kaj la brako, la loko kie oni ofte portas brakhorloĝon estas la **pojno (8)** aŭ la **manradiko**. Ke la mano estas simbolo de laboro montriĝas ankaŭ en la proverbo *Sperta mano ne restas sen pano*. La konekto inter la brako kaj la trunko estas la ŝultro.

Brako

Sub la brako estas **kaveto**, kiu nomiĝas **akselo**. Flekseblon la homaj partoj havas danke al la artikoj. Ĉe la brakoj la artikoj estas, aŭ situas en, la **kubuto**, la pojno, la ŝultro kaj la artikoj de la fingroj. En ĉiu fingro (krom en unu!) estas du artikoj, inter la **falangoj**. Ni distingas tial: bazan falangon (**a**), mezan falangon (**b**) kaj ungan falangon (**c**). Estas unu fingro kiu havas nur du falangojn! Kiu? Mem esploru viajn fingrojn, se vi ne scias!

Aldonaj informoj

1. Plia helpo, en bilda formo, estas trovebla en nia PIV; sed estas bone scii ĉe kiu vorto vi serĉu. Vi serĉu ĉe: korpo.

2. Pliaj vortoj estas troveblaj, kompreneble, en niaj bildvortaroj. En EBV: 18 kaj 21 - en BVE: 19.

EBV = Esperanta Bildvortaro (Eichholz) - BVE = Bildvortaro en Esperanto (Desmet'-Horvath).

3. Aperis en 1961 kaj represiĝis en 1965: **Seiho Nishi: Nia Korpo** (Anatomio kaj fiziologio de la homo por laikoj). Estas bonega kaj vasta libro pri la homa korpo kaj ĝia funkciado.

Taskoj kaj ekzercoj

1. En angleparolantaj landoj la dikfingro en pianopartituroj estas indikita per la cifero 0 kaj la malgranda fingro per 4. Tian indikon de uzo de fingroj en pianopartituro nomiĝas **fingrado**. Ĉu vi povas nomi la fingrojn kiuj en angolingvujo estas indikitaj per 1, 2 kaj 3?

2. Ankaŭ ekzistas la verbo **fingrumi**. En PIV estas frazo: *Ŝi seke diris ke ŝi ne ŝatas la fingrumantojn*. Ĉu vi povas klarigi la frazon?

3. La vorton "fingrado" oni povus mislegi, pro missplitado, pro misinterpreto de la konsistantaj partoj, kaj kompreni ĝin kiel fin-grado, fina grado. Tian missplitadon oni nomas **kalemburo**. Ĉu vi konas iujn kalemburojn? Ĉu la vorto fingrado havas sencon? Ĉu ambaŭ?

Kalemburo: Oni nomas kalemburo la mislegadon, la mistranĉon de vorto. Ekzemple: la vorton amuz'o oni povas legi, aŭ kompreni kiel am'uz'o... kio, cetere, povas esti samtempe amuzo! Eble ankoraŭ pli klara ekzemplo (laŭ PIV): ĉas'temo ja estas io tute alia ol ĉast'em'o ... La plej konata ĉampiono en la pri kalemburoj estis Raymond Schwartz, sed ankaŭ Julio Baghy estis tre lerta.

4. Ĉu vi konas alian modernan sencon de la vorto muso? Ĉu vi havas ideon kial oni elektis tiun nomon por ĝi? La vorto muso ankaŭ aperas en esprimo verŝajne tutmonda: *La ŝipeto iris al la fundo kun siaj homoj kaj musoj*.

5. Foje oni uzis la esprimon **fari el muŝo elefanton**. Kion ĝi signifas? Kaj fakte se vi forgesus la ĉapelon de la besteto la esprimo certe restas valida, kaj vi restos plie ĉe la mamuloj! Klarigu!

KVIZO ĈAPITRO 1

- Kiu verbo esprimas ke oni salutas alian homon, uzante la manojn (certe en Belgio)?
- Kiun substantivon PIV priskribas kiel "Kolerigado aŭ ĉagrenado iun, malrespektante ties dignon"?
- Plenigu la mankantan vorton: "Er is een vijs los bij hem" - "Mankas ... en lia kapo"

Vi trovos la respondojn en la Horizon.taal-retpaĝo www.esperanto.be/fel/nl/hor.php

VOLONTULADO EN DOMO DE MATEO

Dum la Beneluksa Kongreso en Hasselt, en septembro 2024, mi ekparolis kun Alex Humet, kiu tiel entuziasme rakontis pri sia projekto Domo de Mateo, ke mi proponis iri volontuli dum kelkaj semajnoj en novembro/decembro.

Sekve de la forpaso de sia filo pro grava depresio en 2018, Alex havis la deziron starigi projekton kiu povus helpi homojn en simila situacio kiel Matthias, per kunvivado, kunlaborado, kunpromenado, ktp. Pro iu hazardo li povis aĉeti duan domon en Corbion (forlasitan pro jura proceso, sentegmentan, kun multe da kreskaĵoj en ĝi kaj tute malsekan...). Tiam la projekto naskiĝis: Domo de Mateo, kune kun sia devizo:

Vojiranto: ne estas vojo.

*Dum vi iros ĝi ekestos,
en trankvilo kaj paco.*

Tio signifas, ke oni kune laboras por la domo, kaj ke la projekto kreiĝas kaj formiĝas dum la laborado kaj kunvivado.

Mia koramiko Ronald ankaŭ opiniis ke estus interese partopreni, kaj li povis liberigi tempon. Do ni kune ekvojaĝis al Corbion, kiu estas trankvila vilaĝo en tre bela regiono.

Mi ne tre bone sciis kion mi komencos, krom ke mi helpos pretigi la domon. La domo, kiu jam havas novan tegmenton, estis plena de diversaj laboriloj kaj aliaj aferoj, do la plej grava tasko kiun ni faris, estis helpi ordigi la domon. Ni ankaŭ purigis ĝin kaj

La volontuloj (foto: Rianne Sanders)

segis lignon por la forno. Krom tio mi kuiris kaj ni manĝis kune en familia etoso.

Estis kontentige, ke ni povis esti utilaj por la daŭrigo de la projekto. Estis agrable fari aferojn kune, kiel kunludi, vojaĝi al Luksemburgo por renkontiĝo kun aliaj esperantistoj, traduki hajkojn al Esperanto, viziti la belan urbeton Bouillon kaj proksiman monaĥinejon "Cordemois" kaj spekti rete la esperantan teatraĵon "1910". Por mi, estis tre valora sperto praktiki mian Esperanton en tia ĉiutaga situacio.

Por tiuj kiuj volas esti iom for de sia ordinara medio, la Domo de Mateo povas efektive helpi al ili. Vi povas fari mirindajn promenadojn, kaj estas tute alia sperto. Mi esperas, ke la projekto de Alex sukcesos kaj mi volonte plu sekvos ĝian evoluon.

Rianne Sanders

La domo (foto: Rianne Sanders)

Se vi ankaŭ deziras helpi finance aŭ permane bv. kontakti Alex Humet (alex.humet@gmail.com).

Por ebla donaco:

bankkonto: Domo de Mateo

IBAN: BE34 1325 8149 0890

mesaĝo: "Gift Domo de Mateo"

FLANDRAJ ESPERANTISTOJ APOGAS STREBON AL TRINKEBLA SKELDO

Notu jam nun la daton: merkredo la 14a de majo 2025

Dum la ĝenerala kunsido de FEL je la 30a de novembro Marilyn Droog informis pri la asocio Drinkable rivers [Trinkeblaj riveroj] kaj sugestis ke FEL iel apogu ĝin. Kaj la afero rapide evoluas...

Drinkable Rivers, fondita de s-ino Li An Phoa, esploristino, celas atentigi la publikon pri la (mal-)pureco de niaj riveroj. Ŝi komencis la agadon en 2018, promenante laŭ la Mozo ekde la fonto en Francio ĝis la elbuŝiĝo en Nederlando. Poste sekvis aliaj tiaj promenadoj. Troviĝas jam en sia "trofeoŝranko" i.a. la riveroj Mozo, Danubo kaj Tamizo, entute naŭ riveroj. La asocio ankaŭ faris dokumentfilmon "Drinkable Meuse", kiu aperis en 2021 kaj jam gajnis plurajn premiojn. La asocio bonvenigas ke oni montru tiun filmon por diskonigi la problemaron. La venonta agado estos promeno laŭ nia kara Skeldo. Ĝi nomiĝas "Drinkbare Schelde".

Sekve de la propono de Marilyn, Eddy Van den Bosch, konata Esperanto-aktivulo el Kruibeke, kaj Marilyn

el Oostendo decidis organizi aliĝon de esperantistoj al la Skeldo-promeno kiu fluas ankaŭ laŭ Kruibeke.

Dum la promeno oni kompreneble admiros la grandiozajn pejzaĝojn laŭ la itinero inter Kruibeke kaj Antverpeno, sed ankaŭ faros sciencajn mezuradojn kun la teamo de fakuloj kaj ĉefe ĝuos konatiĝon kun la rivero. Unu el la apartaĵoj de tiu parto de la Skeldo estas ke ĝi tie estas submetita al la tajdoj. Kompreneble ni renkontos ankaŭ aliajn partoprenantojn, kiuj havas la saman celo: denove ekhavi puran riverakvon. Parenteze ni povas sciigi kiel ni, esperantistoj, lingve neŭtrale interrilatas kun trans ŝtataj/lingvaj limoj.

Eksciu pli pri Drinkable Rivers kaj la Skeldo-promeno: https://mallonge.net/trinkeblaj_riveroj

KONKRETE:

Notu merkredon la 14an de majo.

Ni promenos matene proksimume tri horojn sur ebena tereno (ĉk. 10 km) kaj prenos tempon por ĝui la pejzaĝon kaj foti. Kruibeke estas sufiĉe facile alirebla per publika transporto.

Ĉio estas senpaga, krom 4 eŭroj por la reveno per akvobuso Antverpeno-Kruibeke. Tagmeze ni piknikos.

Se vi interesiĝas, notu la daton kaj kontaktu Eddy Van den Bosch (eddyvdbosch@gmail.com) por ke li povu havigi pli da detaloj poste. Aliĝu antaŭ la 28a de februaro.

BEST DAT JE ERBIJ BENT IN HET WEEKEND VAN 21-23 FEBRUARI.

ESPERANTO

Studieweekend

IEPER, 21-23 FEBRUARI '25

1

STARTEN

Voor wie zijn eerste stappen zet in Esperantoland

2

OEFENEN

Voor wie zijn kennis wil bijschaven en zijn spreken oefenen

3

VERDIEPEN

Voor wie de puntjes op de i wil en wat literatuur proeven

Van vrijdagavond tot zondagmiddag intensief les volgen op jouw niveau en in een gezellige sfeer.
Overnachting in een jeugdverblijf, drie maaltijden per dag

SCHRIJF JE NU IN

Naam/voornaam:

Straat + nr.:

Postcode + woonplaats:

Rijksregisternr. (voor Belgen):

Telefoon:

Cursuskeuze (1/2/3):

Belg: j / n

vegetarisch/vegan/ander

lid Belg. EO-organisatie: j / n

Inschrijvingsgeld: leden van Belgische Esperanto-organisaties en niet-Belgen (130 €), anderen (140 €)
Stuur op naar Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8/0201, 8610 Kortemark
De inschrijving wordt pas geldig na overschrijving van het juiste bedrag op rekening BE15 5230 8080 6230 van Esperantogroep La Konkordo.

Meer info & online inschrijving
eventaservo.org

+32 472 257 918

piet.glorieux@gmail.com

Nog dit...

- Vrees niet dat je tussen allemaal Nederlandstaligen zult zitten. Bij de deelnemers zijn er al verschillende anderstaligen.
- Tijdens het weekend willen we ook niet-esperantisten laten proeven van Esperanto door middel van een workshop. Toon hen dat Esperanto functioneert!
- Waarom je weekend niet verlengen of vervroegen met enkele dagen? De streek rond Ieper met o.a. de West-Vlaamse Bergen in de gemeente Heuvelland is een van de mooiste gebieden van (West-)Vlaanderen. En natuurlijk druipt de geschiedenis hier van de muren. Wist je dat Ieper een van de drie belangrijkste steden was van het graafschap Vlaanderen? Het was ook een versterkte stad waarvan de vestingen nog voor een groot deel bewaard zijn. En natuurlijk ademt alles er nog de herinnering aan de catastrofale Eerste Wereldoorlog. Genoeg om er enkele dagen door te brengen!

EEN HAAS IN DE TOREN

Jo Haazen stelt zijn autobiografie voor in Antwerpen en Kalmthout

De meeste Vlaamse Esperantosprekers zullen reeds vernomen hebben dat *samideano* Jo Haazen recent zijn autobiografie gepubliceerd heeft. In deze publicatie wordt, naast vele verhalen uit het leven en werk van de inmiddels 80-jarige beiaardier, een bijzondere aandacht besteed aan zijn ervaringen met het Esperantoleven in Antwerpen en in de wereld. Het is een boeiende trilogie die een mooie plek verdient in de bibliotheek van liefhebbers over de geschiedenis van Antwerpen, Mechelen en Sint-Petersburg.

De bekende beiaardier bekoorde destijds met zijn klokkenspel de harten van zoveel Antwerpenaars en Mechelaars en is nog steeds actief als docent in Sint-Petersburg.

Daarom wordt het boek weldra voorgesteld aan het publiek en een exemplaar wordt geschonken aan de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience te Antwerpen.

Foto: Legreve

Antwerpen

Maandag 3 februari 2025 om 11 u in de Nottebohmzaal, Hendrik Conscienceplein 5, Antwerpen.

Professor Haazen vergast ook zijn streekgenoten van Esperantogroep *La Erikejo* met een lezing over hetzelfde thema.

Kalmthout

Donderdag 20 februari 2025 om 15u30 in "Heide City", Heidestatiestraat 33, Heide-Kalmthout.

Tijdschriften

Horizontaal (nl, 6 nrs/j) Het behandelt taalproblematiek en de Esperanto-beweging en besteedt ruime aandacht aan de activiteiten van de plaatselijke Esperantogroepen.

Monato (esp, 11 nrs/j) Dit tijdschrift, uitgegeven door FEL, is een algemeen tijdschrift over politiek, economie en cultuur: een aanrader als dagelijkse lectuur. *Esperanto* (esp, 11 nrs/j) Het officiële ledenblad van UEA, de Wereld-Esperantobond. Het behandelt voornamelijk de internationale Esperanto-beweging en zijn cultuur.

Kontakto (esp, 6 nrs/j) Tijdschrift voor jongeren en beginners. Het behandelt de meest uiteenlopende facetten van de internationale cultuur.

Literatura Foiro (esp) Hoogstaand literair tijdschrift, met uittreksels, interviews en recensies uit de originele en vertaalde Esperantoliteratuur.

Juna Amiko (esp, 4 nrs/j) Een tijdschrift voor kinderen die Esperanto kennen of het juist leerden. Geschikt voor beginners, met eenvoudige teksten en vele illustraties.

Ateismo (esp, 2 nrs/j) Tijdschrift van ATEO (Ateïsta Tutmonda Esperanto-Organizo).

La Kancerkliniko (esp, 4+1 nrs/j) Humoristisch en satirisch tijdschrift.

Espero Katolika (esp, 4 nrs/j) Tijdschrift van de katholieke Esperantobeweging.

Internacia Pedagogia Revuo (esp, 4 nrs/j) Lidmaatschap + tijdschrift van de vereniging van esperantisten-leraren met artikelen over pedagogie, methodologie en onderwijs.

Esperantista Vegetarano (esp, 2 nrs/j) het tijdschrift van TEVA (Tutmonda Esperantista Vegetarana Asocio) Niet alleen voor vegetariërs en veganisten maar ook geïnteresseerden vinden er interessante artikels in.

La Ondo (esp, 4 nrs/j + literatuur supplement) seizoensalmanak met de belangrijkste teksten van de nieuwswebsite en artikelen, essays, literatuur.

Meer informatie

Voor meer informatie over lidmaatschappen, tijdschriften en boeken in of over Esperanto zal de Vlaamse Esperantobond vzw u graag helpen.
U kunt contact opnemen via admin@fel.esperanto.be, of schrijven naar het Esperantohuis (zie adres en telefoonnummer op voorpagina).

De gegevens die u verstrekt, worden in de computer van de Vlaamse Esperantobond bewaard. Zij worden enkel gebruikt om u te informeren over de doelstellingen en de activiteiten van de Esperantobeweging, voor facturatie, e.d. U kan schriftelijk om een uittreksel van de gegevens die FEL over u heeft verzameld, te laten wijzigen of verwijderen.

Zie ook: www.esperanto.be/fel/nl/privacy.php

Bestelformulier voor lidmaatschappen, boeken en abonnementen. Betalings- en inschrijvingsformulier

2025

FEL-code

Familienaam

Adres

Postcode

Telefoon

Geboortedatum

E-mail

Voornaam

Gemeente

Beroep

Nationaliteit

Tot welke plaatselijke Esperantogroep wenst u te behoren? ¹

- ☐ Antwerpen ☐ Brugge ☐ Gent ☐ Kalinhout ☐ Limburg
- ☐ Kortrijk ☐ Leuven ☐ Oostende ☐ Turnhout

Andere leden van het gezin:

Naam:

Voornaam:

Geboortedatum:

Nationale lidmaatschapsbijdragen:

f – gewoon lid ^{2,4}

fm – gewoon lid + Monato

+ familiaal lid (alle andere leden van het gezin)³

s – gewoon lid + gift van

df – levenslang lid⁵

☐ Ik ben sympathisant en stort een gift aan de Vlaamse Esperantobond vzw⁶;

☐ Mijn vereniging heeft sympathie voor Esperanto en wil op de hoogte blijven van initiatieven van de Vlaamse Esperantobond vzw.

Extra steun

Ik schenk de volgende som:

g – voor de werking van de plaatselijke groep (zonder fiscaal attest)⁵

d – ik wil de jongeren steunen

Rechtstreeks sturen per post, e-mail of via een plaatselijke groep bezorgen aan:

Vlaamse Esperantobond vzw

Lange Beeldkensstraat 169

BE-2060 Antwerpen

03 234 34 00

www.esperanto.be

admin@fel.esperanto.be

Abonnementen		Totaal pagina 1		EUR
P	Horizontaal (gratis voor leden)	☐ rete ☐ papere	25,00 EUR / 30,00 EUR	EUR
m	Monato		67,00 EUR	EUR
em	Reta Monato PDF/ePub/Kindle/mp3		38,00 EUR	EUR
e	Esperanto		45,00 EUR	EUR
ja	Juna Amiko	☐ rete ☐ papere	11,00 EUR / 18,00 EUR	EUR
kk	La Kanoerkiniko		27,50 EUR	EUR
k	Kontakto		25,00 EUR	EUR
lf	Literatura Foiro (6-4 paĝoj)		56,00 EUR	EUR
oe	La Ondo de Esperanto	☐ pdf ☐ ePub	15,00 EUR	EUR

Esperantista Vegetarano / *Naturista Vivo* / *Internacia Pedagogia Revuo* / *Espero Katolika* / *Aleo* :
 zie Internationale lidmaatschapsbijdragen.

Boeken		prijs + verzending		EUR
iamt	Iam ni trovas hejmon (T. Steele)	*NOVA*	15,00 + 5,00 EUR	EUR
fgeb	Festlibro honore al Gernt Berveling	*NOVA*	25,00 + 5,00 EUR	EUR
gezt	Gezelle - Tyneverum (Desmet)	*NOVA*	25,00 + 5,00 EUR	EUR
bbub	Brusela bubo		7,00 + 5,00 EUR	EUR
dnhe	Dio ne havas elekzion (T. Steele)		11,40 + 5,00 EUR	EUR
espri	Esprimaro (Desmet)		12,00 + 5,00 EUR	EUR
flka	Flugi kun kakatuloj (T. Steele)		16,50 + 5,00 EUR	EUR
fof3	Fotoalbumo fermigas (T. Steele)		7,00 + 5,00 EUR	EUR
fstajn	Frankenŝtajno (Sheelley)		14,00 + 5,00 EUR	EUR
putin	Homoj de Putin (2a eldono) (Kalle Kniivilä)		15,00 + 5,00 EUR	EUR
vagi	Kiel vaglumo (W. Elsschof)		10,00 + 5,00 EUR	EUR
kamuf	Konvinka kamuflejo (T. Steele)		19,00 + 5,00 EUR	EUR
juag	La memoraĵoj de Julia Agripina (A. Lowenstein)		20,00 + 5,00 EUR	EUR
marti	Muerto de la tortuno (Slavici)		20,00 + 5,00 EUR	EUR
mulo	Muelleo de la tortuno (Slavici)		11,40 + 5,00 EUR	EUR
muzm	Muzeo de milito (Magris)		35,00 + 5,00 EUR	EUR
avmo	Nekredebla aventuro de la misio Moresten (Collinet)		12,00 + 5,00 EUR	EUR
okpr	Oklingva Proverbaro (Desmet)		39,00 + 5,00 EUR	EUR
pafu	Paulus fondinto (T. Steele)		10,20 + 5,00 EUR	EUR
lidip	Por ke la tagoj de la homaro (L. Zamenhof)		24,00 + 5,00 EUR	EUR
srit	Sangoruĝa tiago (Steele)		16,00 + 5,00 EUR	EUR
fypig	Fabeloj de la verda pigo pdf epub azw3	*NOVA*	6,10 EUR	EUR
agpa	Aglokula panoramo (Desmet) pdf epub azw3		5,30 EUR	EUR
bibi	Bildo kaj vorto, ĉiela torto (Desmet) pdf		6,10 EUR	EUR
eoekul	Esperanto kaj Kulturo (Desmet) pdf epub azw3		6,00 EUR	EUR
fosu	Fositaj sulkeloj (Desmet) pdf epub azw3		5,30 EUR	EUR
mipo	Mikspoto (Desmet) pdf epub azw3		6,30 EUR	EUR
pslu	Proverboj sub lupoo (Desmet) pdf epub azw3		5,00 EUR	EUR
vludo	Vortarludoj (Desmet) pdf epub azw3		5,30 EUR	EUR
vvt	Vortoj, vortaro kaj vortaristo pdf epub azw3		6,60 EUR	EUR
TOTAAL			EUR	EUR

Bijna alle boeken zijn ook elektronische verkrijgbaar als pdf, ePub en azw3.
KORTING van 20% bij aankoop vanaf 3 boeken (mogen verschillende titels zijn).
 Verzending (tot 5 kg) in België: 5 € naar een postpunt of max. 7,25 euro naar een privé-adres.

Cursussen en woordenboeken		Totaal pagina 1 & 2		EUR
abog	ABC-Gramatiko de Esperanto		29,75 + 5,00 EUR	EUR
afpp	Esperanta frazeologio kaj proverbaro	*NOVA*	17,00 + 5,00 EUR	EUR
fesp	Fundamento de Eo, nederlanda		10,00 + 5,00 EUR	EUR
anem	Gramatika ABC Mempraktikilo (oefenboek)		17,11 + 5,00 EUR	EUR
progl	Leerboek Esperanto Programila		5,50 + 5,00 EUR	EUR
leks1	Leksikaj ekskursoj dua volumo		14,00 + 5,00 EUR	EUR
leks2	Leksikaj ekskursoj tria volumo		15,00 + 5,00 EUR	EUR
leleg	Lerni e-legante (Desmet)		20,00 + 5,00 EUR	EUR
nedi	Nemave Edifi (por progresantoj)		20,00 + 5,00 EUR	EUR
plfesp	Praktika fundamento de Esperanto		10,00 + 5,00 EUR	EUR
pvi	Vasta Vortaro/PTV-Ido Eo-NL		59,00 + 5,00 EUR	EUR
progim	Woordenboek NL-Eo-NL		18,00 + 5,00 EUR	EUR
progz	Zakwoordenboekje		3,00 + 5,00 EUR	EUR

Internationale lidmaatschapsbijdragen:

jl	Lid UEA met toegang tot jaarboek		44,00 EUR	EUR
	Jongeren ☐ 11-19 j. ☐ 22-25 j.	11,00 EUR / 22,00 EUR	EUR	EUR
jl + e	Lid UEA met revuo 'Esperanto' en toegang tot jaarboek		74,00 EUR	EUR
z	Societo Zamenhof		148,00 EUR	EUR
ipr	ILEI + Internacia Pedagogia Revuo			
	☐ rete ☐ papere	14,50 EUR / 27,00 EUR	EUR	EUR
elprj	ILEI + IPR kaj Juna Amiko	☐ rete ☐ papere	25,50 EUR / 45,00 EUR	EUR
nu	INOE + Naturista vivo		15,00 EUR	EUR
tv	TEVA + Esperantista veg.	☐ rete ☐ papere	10,00 EUR / 20,00 EUR	EUR
at	ATEO + Aleismo	☐ rete ☐ papere	10,00 EUR / 12,00 EUR	EUR
ek	IKUE + Espero Katolika	☐ rete ☐ papere	12,50 EUR / 25,00 EUR	EUR
TOTAAL			EUR	EUR

Ik betaal

- ☐ Ik betaal het totaal op één van de volgende rekeningen van de Vlaamse Esperantobond vzw: IBAN BE66 0000 2653 3843, IBAN BE31 4025 5105 3155, en zend **dit formulier aan de Vlaamse Esperantobond vzw, Lange Beeldkensstraat 169, 2060 Antwerpen.**
- ☐ Ik betaal het totaal aan mijn Esperantogroep (zie blz. 1) en zend **dit formulier ook aan hen.**
- ☐ Ik heb een tegoed op mijn rekening bij FEL, gelieve mijn rekening te debiteren.

Noten:

- Een lid van de Vlaamse Esperantobond vzw is automatisch ook gewoon lid van de dichtbijzijnde plaatselijke Esperantogroep. Wenst u lid te zijn van een andere groep, plaats dan een kruisje in het vierkantje achter de naam van die groep.
- Leden en steunende leden van de Vlaamse Esperantobond vzw (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift *Horizontaal*.
- Bij een familiaal lidmaatschap is iedere 2de en volgende persoon die op hetzelfde adres woont, lid. Er wordt slechts één tijdschrift per adres verzonden.
- Jongeren tot en met 29 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA).
- Giften vanaf 40,00 € aan de Vlaamse Esperantobond komen in aanmerking voor belastingvermindering. Vanaf 2024 hebben wij hiervoor uw rijksregisternummer nodig.

IN MEMORIAM ISTVÁN NEMERE

Op 15 november ll. overleed de bekende Hongaarse schrijver István Nemere.

De meest productieve schrijver in het Esperanto, en misschien ook wel de meest productieve auteur in de wereld, vierde op acht november niet alleen zijn 80ste verjaardag, maar ook de publicatie van zijn 800ste boek: waarschijnlijk een wereldrecord.

Ter gelegenheid van die verjaardag ontving Nemere een verrassingsgeschenk van zijn uitgever: terwijl hij zelf dacht dat hij zijn 795ste deel uitbracht, had de uitgever in feite al vijf extra titels voorbereid om het indrukwekkende record van 800 gepubliceerde boeken te bereiken.

Bij het verlaten van de feestelijke gebeurtenis en op weg naar een handtekeningssessie verloor Nemere het bewustzijn achter het stuur van zijn auto. Zijn vrouw Judit Szentgyörgyi belde een ambulance en de schrijver werd naar het ziekenhuis gebracht, waar hij onder diepe narcose bleef. Op 15 november maakte Judit Szentgyörgyi op Facebook bekend dat haar man in het ziekenhuis was overleden.

“Beste vrienden, kennissen! István Nemere legde zijn lichaam neer in zijn 80ste levensjaar na een succesvol en uiterst vruchtbaar levenspad. Hoe magnifiek en uniek dat is wat hij in zijn leven creëerde, begrepen velen tot nu toe niet. Zijn nagedachtenis zal ons altijd bijblijven via zijn boeken. Hij schreef zolang hij leefde en leefde zolang hij schreef.”

Begin 2023 vroeg *Libera Folio* aan István Nemere hoeveel boeken hij had geschreven. 778, was toen het aantal, dit wil zeggen dat er nadien nog eens 22 boeken verschenen.

- Voor zover ik weet ben ik de wereldrecordhouder als levende auteur. Dat maakt niet zoveel uit, maar ik ben er blij mee. Ik streef niet naar kwantiteit, maar omdat ik snel schrijf, gebeurde het bijna onwillekeurig.

De meeste werken van István Nemere werden in het Hongaars gepubliceerd. Recent zijn er geen nieuwe fictiewerken van hem in het Esperanto verschenen.

“Ik beschouw mezelf als een 10 procent esperantistische en 90 procent Hongaarse schrijver. Ja, ik zwijg, want eigenlijk heeft niemand het

Vadas Róbert (Vadaro), CC BY-SA 3.0

uiterlijk van de laatste drie boeken opgemerkt, en ik denk dat Esperanto heel goed kan bestaan zonder mijn boeken”, legde hij uit aan Libera Folio.

István Nemere's eerste werk in het Esperanto was de korte verhalenbundel *“La naŭa kanalo”* [Nl. Het negende kanaal]. Zijn eerste roman in het Esperanto was *“La fermita urbo”* [Nl. De gesloten stad], die in 1982 verscheen en in 2000 opnieuw werd gepubliceerd.

In totaal zijn 22 boeken van Nemere oorspronkelijk in het Esperanto gepubliceerd. De meest recente hiervan is de roman *“Serpento en la puto”* [Nl. Serpent in de put], die in 2009 verscheen.

In 2010 verschenen twee micro-novellen van Nemere in de bundel *“Vizaĝoj”* [Nl. Gezichten]. Daarnaast verscheen in 2021 het tweetalige misdaadverhaal *“Kiu serĉas, trovas”* [Nl. Wie zoekt, vindt] en in 2024 het tweetalige misdaadverhaal *“Ruza, kiel vulpo”* [Nl. Sluw, als een vos].

In 2018-2019 verscheen de driedelige *“Geschiedenis van Hongarije”* van István Nemere, oorspronkelijk geschreven in het Hongaars, in een Esperanto-vertaling.

*uit Libera Folio dd. 15-11-2024
vertaling: Piet Glorieux*

De boeken van Nemere zijn “verteerbaar” voor beginnende lezers. Wist je dat de webwinkel van de Vlaamse Esperantobond diverse van zijn werken in voorraad heeft?
https://www.esperanto.be/fel/nl/lz_zoeken.php

MEER HALEN UIT DE ESPERANTOTIJDSCRIFTEN IN DE ANTWERPSE ERFGOEDBIBLIOTHEEK (EHC)? HET KAN!

Enigszins kritisch en zelfstandig de vele aspecten van het Esperanto beoordelen kan niet zonder het vaak raadplegen van de rijke literatuur die de scherpzinnigste en meest actieve Esperantosprekers nagelaten hebben sinds meer dan 130 jaar. De waarheid is vaak complex en laat zich meestal niet benaderen door te luisteren naar het luiden van één klok. Dat is niet anders in de Esperantowereld, waar meer elkaar tegensprekende opinies bestaan, dan wie weinig divers leest het zich voorstelt.

Publicaties zijn op te delen enerzijds in monografieën (boeken, brochures en andere “eenmalige” uitgaven) en anderzijds in tijdschriften. Deze laatste verschijnen periodiek, onder één terugkerende titel. Voor de lezer hebben boeken het voordeel dat men over een bepaald onderwerp snel een breed overzicht krijgt van wat daarover en daarvoor geschreven werd; een ander voordeel is dat er catalogi van ter beschikking zijn, minstens toch bij de openbare bibliotheken. In de meer belangrijke instellingen kan men in de catalogus bovendien zoeken op basis van onderwerp, naast de criteria met de eenvoudige bibliografische informatie. Zich kunnen oriënteren naar onderwerp, d.w.z. publicaties trachten te vinden waarover men vooraf geen bibliografische gegevens heeft, is een noodzaak voor elke serieuze onderzoeker. Wie denkt de hele Esperantoliteratuur al voldoende te kennen, heeft natuurlijk minder behoefte aan onderzoek erover, en hoeft zelfs niet meer te lezen...

Het volstaat niet hier en daar een boek door te nemen. Enkele boeken lezen kan de indruk wekken ook al een beetje “deskundig” geworden te zijn. Toch lijkt het beter niet te hard van stapel te lopen. Auteurs van boeken verrichten zeer nuttig werk door veel bijeen te brengen. Het is menselijk dat elke synthetiserende auteur de hem/haar beschikbare gegevens door de eigen bril bekijkt en gewild of ongewild enigszins vervormt. Uiteraard is het lezen van een grote verscheidenheid aan boeken en auteurs al een grote stap voorwaarts.

Een nog grondiger benadering kan gebeuren via tijdschriftartikelen, waar vaak voor het eerst en het scherpst originele ideeën gepubliceerd werden. Men moet er niet van uitgaan dat deze ideeën intussen sowieso voorbijgestreefd zijn. Wie verhandelingen in oude Esperantotijdschriften leest, staat dikwijls versteld van hun degelijkheid en hun blijvende waarde. Bovendien is het interessant ook de reacties en tegenargumenten te bekijken van de lezers uit die vervlogen tijden. De verscheidenheid aan behandelde onderwerpen is duidelijk groter in Esperantotijdschriftartikelen dan in de monografieën. De laatste focussen veel sterker op de drie grote thema's: letteren, taal, Esperantobeweging. Dit maakt wel dat algemene onderwerpen uit de diverse exacte en humane wetenschappen, met eventueel specifieke terminologie, vaker in Esperantotijdschriften gevonden zullen worden dan in monografieën. Niet enkel voor het terugvinden van historische recensies zijn tijdschriften uniek en onmisbaar!

Een praktische moeilijkheid is dat tijdschriftverhandelingen slechts zelden, en sowieso slechts in beperkte mate, gecatalogiseerd werden en worden, en dus zowel op basis van bibliografische gegevens als op basis van onderwerp moeilijk op te zoeken zijn. Gelukkig zijn reeds veel geheel of gedeeltelijk gedigitaliseerde Esperantotijdschriften ter beschikking, maar ook in dit geval is het onbegonnen werk hele collecties visueel te doorlopen om uiteindelijk met veel tijdsverlies het gezochte al dan niet te vinden.

Kortom, de catalogisering van tijdschriftartikelen is zeer gewenst om een werkelijke, zij het hoe dan ook slechts gedeeltelijke, ontsluiting van deze kostbare publicaties te bewerkstelligen. Uit de vele duizenden artikelen en korte berichten kan beslist enkel een selectie gemaakt worden. Relatieve “volledigheid” is nagenoeg onmogelijk, alleen al wegens de tijd en de moeite die de realisatie ervan zou vergen. Bovendien is exhaustieve catalogisering weinig zinvol omdat vele artikeltjes en korte berichten slechts beperkt of tijdelijk

Inhoud van één nummer van *Tra la Mondo* uit 1907. Dit prachtige tijdschrift, dat helaas slechts bestaan heeft van 1905 tot 1908, was van zeer hoge kwaliteit. Niet zo verwonderlijk, want het werd gedrukt in Brugge door Antoon Jozef Witteryck (1865-1934)... Door de verscheidenheid aan behandelde onderwerpen en wegens de bijdragen uit vele landen, kan het beschouwd worden als een soort prototype en voorloper van *Monato*.

belang hebben. Mijn bedoeling is naar best vermogen uit te kiezen wat blijvende waarde zou kunnen hebben. Een ander aangewend criterium is voor mij ook de digitale beschikbaarheid van een artikel, zodat mijn selectie ook voor velen onmiddellijk zou renderen, zonder zich te moeten verplaatsen naar een bibliotheek.

Gedigitaliseerde tijdschriften zijn er gekomen dankzij de inspanningen van een klein aantal Esperantosprekers. Door hieraan een catalogisering te koppelen hoop ik hun lovenswaardig monnikenwerk verder te valoriseren. Een derde criterium voor mijn selectie van artikelen is *per tijdschriftnummer* dit artikel uit te kiezen dat mij het belangrijkste lijkt. Uiteraard kunnen later nog artikelen toegevoegd worden, als de omstandigheden het toelaten of wenselijk maken. Het is immers zo dat tijdschriftnummers

doorgaans in hun geheel gescand worden. Door digitalisatie en catalografie te verbinden zal de lezer bij het bekijken van een tijdschriftartikel ook meteen visueel over het ganse tijdschriftnummer kunnen beschikken, een aardig toemaatje voor de geïnteresseerde.

Maar ook zonder ondersteuning van digitalisatie, door het louter bestaan van gecatalogiseerde tijdschriftartikelen, mét opgave van onderwerp(en), zal de onderzoeker veel sneller een ruime en gevarieerde bibliografie voor zijn/haar onderzoeksthema kunnen samenstellen. Nog niet gedigitaliseerde artikelen kan men in EHC trouwens zelf inscannen voor eigen gebruik. Het voornaamste is ze vooreerst te kunnen opsporen...

We mogen er ons op verheugen dat er in EHC, erfgename van de vroegere “Stadsbibliotheek”, soms sinds meer dan een eeuw, een aantal Esperantotijdschriften aanwezig zijn, dit dankzij de initiatieven van Esperantosprekers als Louis Ritschie, Amatus Van der Biest, Oscar Van Schoor, Frans Schoofs enz. We proberen in toekomstige bijdragen in *Horizon.taal* zo goed mogelijk een overzicht te geven van bedoelde tijdschriften. In de nu voorliggende tekst wens ik alvast enige toelichtingen te verstrekken over mijn huidig catalogiseringsproject.

De catalogisering van de publicaties afkomstig van het vroeger Esperantohuis in de Frankrijklei en uit Stadsbibliotheek Kortrijk, heeft acht jaar in beslag genomen. Maar nu is er ruimte voor het verder ontsluiten van de beschikbare Esperantotijdschriften. Uiteraard laat de Anet-cataloog toe na te gaan welke tijdschriften en welke jaargangen beschikbaar zijn in EHC. Bij mijn weten is de Oostenrijkse Staatsbibliotheek nagenoeg de enige die een zeker aanbod van gecatalogiseerde Esperantoartikelen heeft. Inmiddels heb ik zelf ook voor de collectie in EHC een aantal Esperantoartikelen kunnen ontsluiten, en hoop hier nog een hele tijd mee te kunnen doorgaan. Thans (najaar 2024) zijn al meer dan 350 Esperantogereleerde tijdschriftverhandelingen beschreven. De meeste ervan zijn tevens digitaal leesbaar.

Zoals reeds aangestipt is geen “volledigheid” te verwachten: dit zou onrealistisch en

Men kan voor de aardigheid al eens dwalen door de eindeloze magazijnen van EHC... waarschijnlijk zonder Esperantopublicaties te zien te krijgen. Enkel de gespecialiseerde bedienden kunnen die terugvinden ... nadat ernaar gevraagd is via de Anet-cataloog...

onrealiseerbaar zijn. Maar, hoe kan de lezer de wél geselecteerde artikels in de Anet-cataloog terugvinden?

De meest zinvolle methode is het zoeken per onderwerp. Dan vindt men tegelijk monografieën én tijdschriftartikelen die verband hebben met het geplande onderzoek. Eén enkel eenvoudig voorbeeld: door te kiezen voor de onderwerpen “Esperanto” en “grammatica” samen, worden ineens alle dito gecatalogiseerde items gevonden,

zowel qua boeken als qua periodieken, ook als dit niet onmiddellijk uit de titels af te leiden is. Men kan combinaties van maximaal vier onderwerpen tegelijk opvragen, een wél uitgebreide maar hoog-precieze onderzoeksvraag...

Aan elk specifiek tijdschrift in EHC is desgevallend een digitale lijst van de reeds gecatalogiseerde artikelen gekoppeld. Gewoon aandachtig overlopen van deze lijsten is een mogelijkheid. Dit is in principe een meer omslachtige en inefficiënte werkwijze van opzoeken, doch naargelang de omstandigheden kan het zinvol zijn zo te handelen. Vanzelfsprekend kan ook steeds gezocht worden op titel of auteur. Dit veronderstelt echter een zekere voorkennis.

Optimaal gebruikmaken van de belangrijke Esperantocollectie van EHC betekent: zich vertrouwd maken met het verrichten van opzoeken en selecties in de Anet-catalogus, evenals met de aangewende onderwerpen-terminologie. Raakt u er, ondanks meerdere pogingen, toch niet wijs uit? Ik kan u misschien op de rails zetten tijdens de gewone maandelijkse bijeenkomsten van Esperantogroep *La Erikejo* te Heide-Kalmthout. Steeds welkom, best na afspraak.

Mijn catalogiseringsproject is er een van lange adem, want arbeidsintensief. Maar hoe meer ontsloten tijdschriftverhandelingen, hoe meer boeiende zaken uit de Esperantocultuur aan hun verborgen bestaan onttrokken kunnen worden. Het is aan de Esperantosprekers deze parels niet te misprijzen door onverschilligheid en gemakzucht. Albert Einstein (1879-1955) placht te zeggen dat men maar één ding absoluut hoeft te weten: de weg naar de bibliotheek.

Cyreen Knockaert

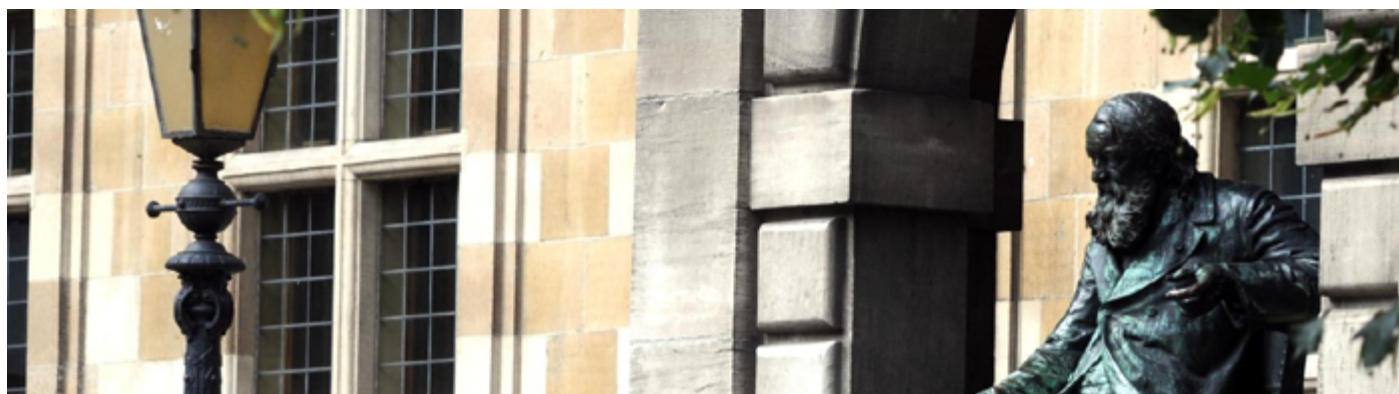

Foto: Michel Detobel

OOSTENDE ZETTE AMNESTY (EN ESPERANTO) IN DE KIJKER

Maandag 9 december, de vooravond van de internationale Dag van de Mensenrechten op 10 december, was de geschikte aanleiding voor Esperantogroep La Konko om Amnesty International (AI) in de kijker te zetten met een voordracht.

Er waren een dertigtal mensen opgedaagd. Voor een deel waren het La Konko-leden, maar er waren ook esperantisten uit het verre of nabije binnenland. En – belangrijk – de helft van het publiek bestond uit niet-esperantisten. Na een uitgebreide inleiding door de voorzitter, die de geschiedenis van de “mensenrechten” schetste, was het de beurt aan Jan Wydooghe, vertegenwoordiger van de Oostendse AI-groep.

Hij had het over het ontstaan van de organisatie en haar geschiedenis. Aanvankelijk hield de organisatie zich alleen bezig met mensen die gevangen waren genomen omdat ze op een onwelkome manier hun mening hadden geuit. Enkele tientallen jaren na de stichting werd ook beslist om actie te ondernemen voor mensen die gevangen waren gezet omdat ze gebruik hadden gemaakt van hun sociaal-economische rechten. Ik onthield vooral dat een vierde van de (schrijf)acties leidt tot de vrijlating van

gewetensgevangenen, maar dat de acties van AI vooral ook een hart onder de riem zijn voor de gevangenen.

Na de voordracht vergastte de voordrachtgever, een professionele kok, het publiek op enkele hapjes. Behalve kok op verplaatsing geeft hij ook kooklessen aan minderbegoeden en immigranten, waarmee hij dan rondtrekt en allerlei goede doelen steunt in de stad.

Oostende heeft, onder impuls van onze Esperanto-coryfee Flory Witdoeckt en voorzitter Anne Brabant, een traditie van samenwerking met niet-Esperanto-organisaties. Het is een voorbeeld dat navolging verdient.

Piet Glorieux en Anne Brabant

Advertentie

LEER NU ESPERANTO
(en 150 andere talen)
met de uTalk APP

Bewezen
leermethode die op
elk platform werkt

Makkelijk in
gebruik en maakt
leren leuk

Leer vanuit een van
de 150 beschikbare
talen

Vergelijk je uitspraak
met die van twee
moedertaalsprekers
(man + vrouw)

65 thema's

Geschikt voor
beginners en
gevorderden

Ook voor scholen,
organisaties en
bedrijven, dankzij
de 'Klaslokaal'-app

Niet gratis, wel
(te) goedkoop

Ga naar: www.lingvejo.com/eo
of contacteer: rob@cdline.be
Tel +32 485 53 53 37

Na de voordracht (vlnr): Flory Witdoeckt, Piet Glorieux – voorzitter Vlaamse Esperantobond (VEB), Jan Wydooghe, Johan Van Eenoo – secretaris VEB, Anne Brabant (foto: HH/gf-foto/Anne Vansteelandt)

MEMORE AL JEAN-CLAUDE THUMERELLE (1949-2024)

La unuan de novembro forpasis nia samideano Jean-Claude Thumerelle, aktiva esperantisto, franco loĝanta en Comines-Warneton (Belgio) kaj translima pacaktivulo.

Iam en la fruaj jaroj de mia Esperanto-vivo, en la naŭdekaj jaroj, hazarde trafis miajn okulojn revueto nomata “Verd-ire”. Ĝi estis redaktita de franco Claude Rouget, loĝanta en Norvegio, kaj estis dediĉita al ekologiaj problemoj. Mi opiniis mirinda, ke io tia ekzistis en Esperanto, ĉar la problemaro ankaŭ interesis min kaj mi do povis kombini du interesojn. Unu el la redaktistoj estis iu Jean-Claude Thumerelle, kiu je mia surprizo loĝis en – relative najbara – Warneton/Waasten. Mi baldaŭ invitis lin al niaj klubkunvenoj en Kortrijk, kie li poste ofte gastis kun sia edzino. Ili ankaŭ ĉeestis regule en la Tago de la Flandraj Ardenoj.

Kiel fervoraj vojaĝantoj, ili kelkfoje raportis pri siaj vojaĝoj en nia klubo. Mi kredas ke ili havis apartan preferon por Orienta Eŭropo kaj Sovetunio. En tiu tempo la mondo malantaŭ la Fera Kurteno havis ion misteran kaj Esperanto miaopinie estis unu el la raraj manieroj por interrilati kun ordinaraj loĝantoj. Mi ekzemple memoras, ke – eĉ antaŭ la falo de la Fera Kurteno – ili vojaĝis de la nordo de Sovetrusio al la sudo,

ĉiam uzante la gastamon de lokaj esperantistoj. Ili ankaŭ havis amikojn en Uzbekio. Estis Jean-Claude kiu proponis al mi starigi ekspozicion de infanaj desegnaĵoj el tiu lando en la urba biblioteko en Kortrijk. En tiu tempo Esperanto ankoraŭ havis certan prestiĝon en Kortrijk (i.a. dank’ al karmemora Cesar Vanbiervliet) kaj, kun la helpo de Kortrijka skabeno, ni eĉ povis bonvenigi la ambasadoron de Uzbekio en Kortrijk.

Dank’ al Jean-Claude ni ankaŭ povis sukcese organizi transliman eventon *Esperanto Ligas* en 2005, postsekvo de la festado de la 100-jariĝo de la Unua Universala Kongreso en Bulonjo-ĉe-Mar. Esperantistoj kaj aliaj biciklis el du direktoj (Kortrijk kaj Lillo) al Ploegsteert, subkomunumo de Comines-Warneton. Dank’ al Jean-Claude ni povis uzi salonon de loka brikfarejo por akcepti la biciklistojn, kaj li eĉ sukcesis ekhavi la kunlaboradon de loka mondbutiko por deĵori en la bufedo.

Antaŭ kelkaj jaroj Jean-Claude grave malsaniĝis, sed – spite al siaj limigitaj fizikaj kapabloj – li sukcesis traduki kelkajn verkojn. Temas pri la verko “Elementaj principoj de militpropagando” de prof. em. Anne Morelli, kiu aperis printempe 2024, eldonita de *Espéranto-France*. Alia traduko de “De guerre en guerre” de Edgar Morin ankoraŭ atendas eldonadon.

Mi konis mian amikon Jean-Claude kiel dolĉan, bonkoran personon, kaj tio respeguliĝis en lia mondkoncepto. Pacamo estis la ruĝa fadeno en ĝi. Adiaŭ Jean-Claude, ripozu en paco.

Piet Glorieux

WEERSTAAN AAN OORLOGSPROPAGANDA

Tentoonstelling naar het boek

Tijdens het Europees Congres van Straatsburg was een tentoonstelling “Weerstaan aan oorlogspropaganda” te zien, bestaande uit diverse verticale roll-upbanners, zelfs met een exemplaar in het Esperanto. Tot zijn verbazing stelde Piet Glorieux vast dat die tentoonstelling aangemaakt was door het... Belgische War Heritage Institute (WHI). Ze is gebaseerd op het hierboven aangehaalde boek “Elementaire principes van oorlogspropaganda” van prof. em. Anne Morelli. Het WHI is het overkoepelend instituut van de zeven Belgische oorlogsmusea. Tijdens de gezamenlijke vergadering van de Vlaamse Esperantobond en V.Esp-o, de Waalse Esperantovereniging, bleek dat V.Esp-o de tentoonstelling zou promoten naar aanleiding van het GeBeneluksa Kongreso in september 2025.

Dat inspireerde Piet Glorieux om tijdens de Bijzondere Algemene Vergadering (BAV) van 30 november ll. het voorstel op tafel te leggen dat de Vlaamse Esperantobond de Vlaamse Esperantogroepen zou aanmoedigen om de tentoonstelling lokaal te organiseren.

Piet Glorieux gebruikte daarvoor als argument dat (1) het het Esperanto zichtbaar maakt, (2) het een gelegenheid is om niet-esperantisten bij Esperanto te betrekken en (3) – zoals Marc Vanden Bempt terecht opmerkte – dat oorlogstegenstanders “iets hebben” met Esperanto (*).

Na het pleidooi van Piet besliste de BAV bijna unaniem (afgezien van één onthouding) dat de VEB erin toestemt dat lokale Esperantogroepen “bij hun werving” de formulering “onder de auspiciën van de Vlaamse Esperantobond” gebruiken en dat de VEB bereid is om logistieke steun te verlenen.

Leden die geïnteresseerd zijn om de tentoonstelling te ontlene, kunnen contact opnemen met Piet Glorieux (piet.glorieux@gmail.com), die een en ander zal coördineren.

(*) War Resisters’ International had op een bepaald ogenblik zelfs een tijdschrift in het Esperanto.

Esperantoclubs in Vlaanderen

www.esperanto.be/groepen

ANTWERPEN

Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be - www.esperanto.be/antwerpen
La Verda Stelo: Klaas Dijkstra (voorzitter)

BRUGGE

Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, BE-8310 Brugge, tel.: 050 67 51 78, heidi.goes@gmail.com - <https://paco-kaj-justeco.weebly.com>

GENT

La Progreso, Katja Löddör, Peter Benoîtlaan 117, BE-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, gent@esperanto.be - www.esperanto.be/gent

KALMTHOUT

La Erikejo, Mireille Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen, tel.: 03 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com - <https://laerikejo.wordpress.com>

KORTRIJK

La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201, BE-8610 Kortemark, tel.: 0472 25 79 18, piet.glorieux@gmail.com, Jean-Pierre Allewaert, Leeuw van Vlaanderenlaan 35/0011 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com - www.esperanto-kortrijk.info

LEUVEN

Esperanto 3000, Myriam Van der Steen, Albert Stainierstraat 1, BE 3001 Heverlee, tel.: 0497 47 35 38, leuven@esperanto.be - www.esperanto3000.be

LIMBURG

Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be - www.esperanto.be/limburg

OOSTENDE

La Konko, Anne Brabant, Duinenstraat 74 /0201 BE-8400 Oostende, tel.: 059 44 82 50, anne.brabant@telenet.be - www.esperanto.be/oostende

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Piet Glorieux
Secretaris: Johan Van Eenoo
Penningmeester: Johan Donckerwolcke
Bestuursleden: Alex Humet, Ben Indestege

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo

Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be - www.esperanto.be

Belga Esperanto-Federacio (BEF), Yves Nevelsteen,
yves.nevelsteen@gmail.com - www.esperanto.be/bef

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars), Marc Cuffez, Torhoutsesteenweg 453 bus 0003, BE-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.be
<https://ilei.info>

Esperanto-Numismatika Asocio (ENA), Bert Boon, Lijsterbeslaan 13, 9630 Munkzwalm, tel.: 0472 73 48 30, bert.boon@skynet.be

Verdaj Skoltoj.

p/a Valère Doumont, Rue des Champs, 3 5060 Sambreville, tel.: 0485 51 75 52, info@verdajskoltoj.net - www.verdajskoltoj.net

Valona Esperanto-asocio, V.Esp-o

p/a Jean Annet, Rue de la Terre Franche 31 - 5310 Eghezée, tel.: 0495 10 32 30, esperanto.wallonie@gmail.com

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG) sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek tel.: 0498 04 00 95; sekretario@esperantobruselo.org - www.esperantobruselo.org/nl
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sint-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel.: +31 (0)50 5718842
sekretario@esperanto-nederland.nl - www.esperanto-nederland.nl/groepen

Hoofdkantoor van de Esperanto Wereldvereniging/Centra Officejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org - www.uea.org

www.esperanto.be/horizontaal

<https://esperanto.events>

plusendas al

<https://eventaservo.org>

Eventoj en via regiono aperas en Eventa Servo de UEA. Jen la facilaj landaj ligiloj:

- Belgio be.esperanto.events
- Francio fr.esperanto.events
- Germanio de.esperanto.events
- Nederlando nl.esperanto.events

Ekzistas tia ligilo por ĉiuj landoj de la mondo!

Estas tre facile por:
komuniki, memori,
tajpi – ankaŭ por
ne-esperantistoj!

Giften vanaf 40,00 euro aan de VEB komen in aanmerking voor belastingvermindering.
Gelieve uw rijksregisternummer te bezorgen aan de Vlaamse Esperantobond.